
INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Umultowska 87, 61-614 Poznań

marzec 2014

90-te urodziny obchodzi Profesor Jerzy Albrycht. Z tej okazji dziekan prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski przesłał na ręce Profesora Albrychta list z życzeniami następującej treści:

Szanowny Panie Profesorze,

W imieniu pracowników Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz swoim własnym składam najserdeczniejsze życzenia z okazji 90-tych urodzin. Korzystając z tej okazji serdecznie dziękuję za wkład pracy Pana Profesora w rozwój poznańskiego ośrodka badań matematycznych, który środowisko naukowo-universyteckie zachowuje w swojej wdzięcznej pamięci. Proszę przyjąć życzenia wszelkiej pomyślności oraz dobrego zdrowia.

★ ★ ★ ★ ★

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył prof. dra hab. Michała Karońskiego Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, a Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego odznaczył prof. UAM dra hab. Leszka Skrzypczaka i prof. dra hab. Witolda Wnuka Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Uroczystość wręczenia odznaczeń odbyła się w dniu 28.02.2014 w Małej Auli UAM.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. UAM dr hab. Magdalena Jaroszewska otrzymała nominację do Konkursu „Popularyzator Nauki 2013” Serwisu Nauka w Polsce organizowanego przez Polską Agencję Prasowa S.A. i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Prof. Jaroszewska otrzymała nominację za swoją pracę związaną z dokumentowaniem i upowszechnianiem dorobku polskich kryptologów-absolwentów matematyki naszego uniwersytetu, którzy złamali kod niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 30.01.2014 odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgra Marcina Walasa, słuchacza Studium Doktoranckiego przy naszym wydziale. Tytuł rozprawy brzmiał: „Wnioskowanie czasowo-przestrzenne w systemie Question Answering”. Jej promotorem był prof. UAM dr hab. Krzysztof Jassem, a recenzentami prof. dr hab. Wojciech Buszkowski (UAM) i prof. IPI PAN dr hab. Adam Przepiórkowski (Instytut Podstaw Informatyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie). W wyniku obrony komisja postanowiła wystąpić do Rady Wydziału z wnioskiem o nadanie mgrowi Marcinowi Walasowi stopnia naukowego doktora nauk matematycznych w zakresie informatyki.

★ ★ ★ ★ ★

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 28.02.2014 prodziekan ds. studiów stacjonarnych dr Roman Czarnowski przedstawił informację o sprawozdaniu Biura Jakości Kształcenia.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek Rady Wydziału Fizyki w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu profesorowi Brianowi C.J. Moore’owi z Uniwersytetu w Cambridge.

★ ★ ★ ★ ★

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału przyjęła uchwałę w sprawie rekrutacji na Studium Doktoranckie naszego wydziału w roku akademickim 2014/2015.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału upoważniła następujących adiunktów do prowadzenia prac magisterskich: dr Edyta Juskowiak, dr Edyta Nowińska, dr Stanisław Machowski, dr Marcin Gogolewski, dr Filip Graliński, dr Maciej Grześkowiak, dr Maciej Kalkowski, dr Michał Ren i dr Rafał Witkowski.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału zatwierdziła warunki konkursów na stanowiska profesora zwyczajnego i adiunkta.

★ ★ ★ ★ ★

Na posiedzeniu w dniu 28.02.2014 Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek dra Michała Rena o urlop naukowy w okresie od marca do grudnia 2014 roku. Urlop związany jest z realizacją projektu „Zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza „Zaawansowane technologie dla rozwoju wysoko wykwalifikowanych kadr dla gospodarki””.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału zaopiniowała negatywnie wniosek o nieprzedłużanie zatrudnienia na stanowisku adiunkta dr Jolanty Grali-Michalak.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 28.02.2014 Rada Wydziału wszczęła przewod doktorski mgra Romana Grundkiewicza, słuchacza Studium Doktoranckiego przy naszym wydziale. Rada zatwierdziła temat rozprawy doktorskiej, który brzmi: „Algoritmy automatycznej weryfikacji poprawności językowej tekstu”. Rada powołała na promotora prof. UAM dra hab. Krzysztofa Jassema, a na promotora pomocniczego dra Marcina Junczys-Dowmunta, wyraziła zgodę na przedstawienie rozprawy w języku angielskim oraz zatwierdziła następujący zakres egzaminów doktorskich: dyscyplina podstawowa – teoria algorytmów, dyscyplina dodatkowa – historia matematyki, język obcy – angielski.

★ ★ ★ ★ ★

Rada powołała na egzaminatorów w przewodzie doktorskim mgra Tomasa Ciasia, słuchacza Studium Doktoranckiego przy naszym wydziale, prof. UAM dra hab. Andrzeja Sołtysiaka i prof. dra hab. Witolda Wnuka, a na recenzentów powołała dra hab. Dariusza Cichonia (Uniwersytet Jagielloński) i dra hab. Krzysztofa Jarosza (Southern Illinois University, USA). Rada powołała też komisję doktorską w następującym składzie: przewodniczący – prof. dr hab. Henryk Hudzik, zastępca przewodniczącego – prof. dr hab. Waław Marzantowicz, promotor – prof. dr hab. Paweł Domański członek – prof. UAM dr hab. Andrzej Sołtysiak, członek – prof. dr hab. Witold Wnuk, recenzent – dr hab. Dariusz Cichoń (Uniwersytet Jagielloński), recenzent – dr hab. Krzysztof Jarosz (Southern Illinois University, USA), promotor pomocniczy (bez prawa głosu) – dr Krzysztof Piszczek.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału nadała w dniu 28.02.2014 mgrowi Marcinowi Walasowi, słuchaczowi Studium Doktoranckiego przy naszym wydziale, stopień naukowy doktora nauk matematycznych w zakresie informatyki.

★ ★ ★ ★ ★

Cytat

Uniwersytet przygotowywał przez wieki człowieka wykształconego. Ten zaś tym różni się od człowieka tylko wykwalifikowanego, że uczy się więcej aniżeli jest to konieczne do zdobycia określonego zawodu, zdobywa wiadomości, których w danym momencie nie potrzebuje. Jest to wiedza, która wyposaża na życie. To pochwała wiedzy niepraktycznej. Stawianie ciągłych pytań, nieustanna ciekawość świata była i pozostaje warunkiem rozwoju cywilizacji i kultury, dla których uniwersytet powinien być drogowskazem.

Prof. dr hab. Anna Wollf-Powęska

★ ★ ★ ★ ★

Senat UAM zaopiniował pozytywnie wniosek o mianowanie prof. dra hab. Tomasz Kubiaka z Zakładu Teorii Funkcji Rzeczywistych na stanowisko profesora zwyczajnego.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Naukowa Centrum Badań Nieliniowych im. J.P. Schaudera w Toruniu powierzyła prof. UAM drowi hab. Dariuszowi Bugajewskiemu z Zakładu Optymalizacji i Sterowania funkcję redaktora naczelnego wydawanej przez Centrum serii „Lecture Notes in Nonlinear Analysis”. W serii tej publikowane są monografie i opracowania z zakresu szeroko rozumianej analizy nieliniowej. Osoby zainteresowane publikowaniem w tej serii proszone są o kontakt z prof. D. Bugajewskim.

★ ★ ★ ★ ★

W wydawnictwie Zysk i S-ka ukazało się drugie wydanie książki prof. UAM dra hab. Kazimierza Świrydowicza z Zakładu Logiki Matematycznej pt. *Podstawy logiki modalnej* (Poznań 2014, ss. 330).

Z historii ...

132 lata temu, 14 marca 1882 roku urodził się w Warszawie Wacław Sierpiński. Po ukończeniu gimnazjum klasycznego studiował w latach 1900–1904 na Wydziale Fizyko-Matematycznym Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Po ukończeniu studiów i uzyskaniu stopnia kandydata nauk (oraz złotego medalu za pracę z teorii liczb) podjął pracę jako nauczyciel matematyki i fizyki w gimnazjum żeńskim. W latach 1905–1906 studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie w roku 1906 uzyskał stopień doktora filozofii. Po powrocie do Warszawy uczył w polskich szkołach prywatnych. W roku 1907 wyjechał na kilkumiesięczne studia do Getyngi, gdzie zetknął się z C. Caratheodorym. W roku 1908 habilitował się na uniwersytecie we Lwowie. W roku 1909 Sierpiński rozpoczął we Lwowie wykłady – m.in. z teorii mnogości. Dodajmy, że głoszona czasami opinia, iż były to pierwsze na świecie wykłady z tej nowej dziedziny jest błędna. Wcześniej wykłady z teorii mnogości prowadzili Ernst Zermelo (Getynga, 1900–1901), Felix Hausdorff (Lipsk, 1901) oraz Edmund Landau (Berlin 1902–1903, 1904–1905). W roku 1910 Sierpiński otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego. Kierował jedną z dwóch katedr matematyki (drugą kierował Józef Puzyna). Na początku I wojny światowej został – jako poddany austriacki – internowany (w Wiatce) przez władze rosyjskie (wybuch wojny zastał Sierpińskiego na wakacjach w Rosji). Dzięki staraniom swoich rosyjskich kolegów znalazł się w Moskwie. Współpracował tam z M. Łuzinem i zetknął się z tworzoną i rozwijaną właśnie teorią zbiorów analitycznych. W przyszłości Sierpiński miał się okazać jedną z najważniejszych postaci w dalszym rozwijaniu tego działu teorii mnogości, a mianowicie deskryptywnej teorii mnogości. W roku 1918 wrócił do Polski. Wykładał najpierw (przez jeden semestr) na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, a od jesieni 1918 roku był profesorem Uniwersytetu Warszawskiego (od roku 1919 – profesorem zwyczajnym). W czasie II wojny światowej był aktywny w nauczaniu podziemnym. W roku 1945 znalazł się w Krakowie, gdzie przez semestr wykładał na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jesienią podjął na nowo pracę na Uniwersytecie Warszawskim. Od roku 1948 pracował także w Państwowym Instytucie Matematycznym, późniejszym Instytucie Mate-

matycznym Polskiej Akademii Nauk. W roku 1960 przeszedł na emeryturę. Zmarł 21 października 1969 roku.

Sierpiński zajmował się teorią mnogości, analizą matematyczną, ogólną i deskryptywną teorią mnogości, topologią teoriomnogościową, teorią miary i kategorii, teorią funkcji zmiennej rzeczywistej.

R.M.

★ ★ ★ ★ ★

W lutym 2014 odbyły się następujące wyjazdy naukowe pracowników naukowych wydziału:

- 1–13.02.2014 – dr Edyta Szymańska, Szwecja, Djursholm, Instytut Mittag-Lefflera – badania naukowe,
- 2–8.02.2014 – prof. dr hab. Mieczysław Mastyło, Niemcy, Oberwolfach, Mathematisches Forschungsinstitut Oberwolfach – konferencja *Dirichlet Series and Function Theory in Polydiscs*,
- 3.02–4.04.2014. – prof. dr hab. Tomasz Łuczak, Szwecja, Sztokholm (Djursholm), Mittag-Leffler Institute – udział w semestrze organizowanym przez Instytut,
- 9–15.02.2014 – dr Rafał Witkowski, Słowenia, Ljubljana, University of Ljubljana – współpraca naukowa, staż naukowy,
- 11–23.02.2014 – prof. dr hab. Mieczysław Mastyło, Szwecja, Linköping, Linköping University – badania naukowe, odczyt,
- 23.02–1.03.2014 – prof. dr hab. Grzegorz Banaszak, Francja, Marsylia, CIRM Luminy – konferencja, wykład,
- 25–28.02.2014 – mgr Wojciech Politarczyk, Francja, Nantes, University of Nantes – wygłoszenie referatu na seminarium.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 19.02.2014 odbył się drugi wykład z cyklu wykładów otwartych poświęconych „Metodom statystycznym i ich zastosowaniom”. Wykład pt. „O zastosowaniu układów afinicznie rozkładalnych w ocenie odmian” wygłosił

prof. dr hab. Wiesław Pilarczyk. Współautorami wykładu byli prof. dr hab. Tadeusz Caliński i dr Stanisław Czajka. Wykłady te organizowane są przez Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Statystycznego, Wydział Nauk Przyrodniczych Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Katedrę Metod Matematycznych i Statystycznych Uniwersytetu Przyrodniczego oraz nasz wydział.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 27.02.2014 odbyło się na naszym wydziale pierwsze z cyklu Spotkanie Nauczycieli Informatyki ze wszystkich etapów edukacji. Spotkania mają służyć wzajemnej wymianie doświadczeń. W ramach spotkań przeprowadzane będą szkolenia dla nauczycieli. Szczegóły i rejestracja na te spotkania na stronie <http://wyklady.wmi.amu.edu.pl/>

★ ★ ★ ★ ★

Notatka

LANGUAGE AND TECHNOLOGY CONFERENCE

Language and Technology Conference: Human Language Technologies as a Challenge for Computer Science and Linguistic (*LTC 2013*), *odbyła się w dniach 7–9 grudnia 2013 roku pod patronatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Prezydenta Miasta Stołecznego Poznania. Organizatorami instytucjonalnymi konferencji LTC byli UAM oraz Fundacja UAM.*

Konferencja LTC 2013 była szóstą z kolei konferencją w cyklu Language and Technology Conference. Za pierwszą uważa się spotkanie, które miało miejsce w roku 1995 pod nazwą Language and Technology Awareness Days, a które odbyło się z inicjatywy (i przy wykorzystaniu środków) Komisji Europejskiej (DG XIII). Podjąłem się tego zadania przy zachęcie i poparciu ówczesnych władz Wydziału Matematyki i Informatyki, które z dużym zrozumieniem odniosły się do wciąż nowej na terenie UAM problematyki. Wszystkie następne konferencje z tego cyklu znalazły oparcie w Wydziale Matematyki i Informatyki UAM oraz Fundacji UAM. O ile pierwsza konferencja adresowana była przede wszystkim do audytorium polskiego i zgroma-

dziła przedstawiciele niemal wszystkich polskich zespołów związanych z tematyką konferencji oraz garstkę (wybitnych) ekspertów międzynarodowych reprezentujących Komisję Europejską, to kolejne, organizowane od roku 2005 w cyklu dwuletnim, adresowane były do publiczności międzynarodowej, początkowo przede wszystkim europejskiej. Pełna nazwa konferencji brzmi Language and Technology Conference: Human Language Technologies as a Challenge for Computer Science and Linguistic. Tytuł ten nawiązuje do celów pierwszego spotkania i dokładnie oddaje interdyscyplinarny charakter przedsięwzięcia. Obszarem tematycznym konferencji jest mianowicie styk nauk i dyscyplin podstawowych (informatyka i językoznawstwo) z dziedzinami stosowanymi (inżynieria języka, informatyka techniczna, zastosowania sztucznej inteligencji technologie informacyjne) i z gospodarką, która pełni rolę stymulatora poprzez generowanie popytu na technologie informacyjne i kształtowanie rynku dla nowoczesnej technologii komunikacyjnej.

Konferencja stawia sobie cele naukowe i ponadnaukowe. Od roku 2005 wygłaszanych jest każdorazowo ponad 100 referatów prezentowanych w ciągu trzech dni konferencji przez uczestników krajowych i zagranicznych. Za selekcję wystąpień odpowiedzialny jest Komitet Programowy zrzeszający uczonych i ekspertów z ponad 30 krajów. Stosowana metoda polega na ocenie wersji anonimowanych (blind reviewing), a jedna praca uzyskuje opinię trzech oceniających. Konsekwentne stosowanie tej metody skutkuje wysokim poziomem nadsyłanych prac (zdecydowanie słabe są coraz rzadsze). Autorzy najlepszych referatów otrzymują propozycję publikacji pokonferencyjnej – ostatnimi laty w postaci artykułu w renomowanej i cenionej w świecie serii wydawniczej Lecture Notes in Artificial Intelligence.

Przedsięwzięcie, poza tradycyjną publikacją wyników badań własnych, stwarza szansę przedstawienia na forum międzynarodowym priorytetów wyartykułowanych przez polskie i międzynarodowe środowisko naukowe w zakresie kierunków i trendów badań w dziedzinie technologii języka. W tym zakresie LTC od lat współpracuje z inicjatywą „Fostering Language Resources Network” wspieraną przez Komisję Europejską i zrzeszającą 38 partnerów międzynarodowych (w tym UAM). Założeniem tej inicjatywy było „rozwijanie wspólnej wizji w obszarze (Technologicznych) Zasobów Językowych i (Informatycznych) Technologii Języka (...) oraz wspieranie Europejskiej strategii konsolidacji sektora i kompetytywności na skalę europejską i światową” (<http://www.flarenet.eu>). Konferencje LTC są także wspierane

przez sieć doskonałości Meta-Net. Wielu aktywnych członków tych organizacji jest członkami Komitetu Programowego i systematycznymi uczestnikami konferencji. Okazją do przedstawienia poglądów ważnych dla środowiska, a wykraczających poza ramy doniesień technicznych, są dyskusje panelowe poświęcone tematom aktualnym – czy to w ramach konferencji głównej, czy to bardziej specjalistycznych workshopów zintegrowanych w LTC.

Szósta Konferencja Język i Technologia (LTC 2013) była dedykowana zmarłemu w październiku 2013 emertowanemu profesorowi IPI PAN, wybitnemu organizatorowi nauki i wydawcy, prof. Leonardowi Bolcowi, szczególnie życzliwemu dla naszego środowiska naukowego. (Konferencja LTC 2005 w podobny sposób upamiętniła zmarłych w okresie poprzedzającym profesorów Maurice'a Grossa z Uniwersytetu Paris 7 oraz Antonio Zampollego z CNR w Pizie). Konferencja została zorganizowana we współpracy z prof. Hansem Uszkoreitem, dyrektorem instytutów DFKI (Deutsche Forschungszentrum für Künstliche Intelligenz) w Berlinie i Saarbrücken, wybitnym uczonym i organizatorem nauki, inicjatorem sieci Meta-Net. W prace przygotowawcze został zaangażowany Komitet Programowy w wyborowym składzie 74 osobistości naukowych z 29 krajów. Komitetowi przewodził niżej podpisany wraz z prof. Hansem Uszkoreitem. Całość prac organizacyjnych spoczęła na członkach Zakładu Lingwistyki Komputerowej i Sztucznej Inteligencji oraz – w fazie końcowej – wolontariuszach. Konferencja wzbudziła, mimo kryzysu ciągle odczuwalnego w wielu krajach świata, rekordowe zainteresowanie, które zaowocowało zgłoszeniem ponad 130 prac od ok. 300 autorów. Flagi 42 krajów z Europy, Azji, Afryki i obu Ameryk udekorowały z tej okazji budynek Collegium Minus. Poza Europą konferencja miała szczególnie silny oddźwięk w Azji, przede wszystkim w Indiach (18 prac) i Japonii (9). Budujące było także pojawienie się doniesień naukowych pierwszorzędnej jakości z ośrodków niezwykle rzadko reprezentowanych na konferencjach o charakterze globalnym, jak np. Nigerii, Maroka, Iranu czy Peru.

Konferencję uświetniły wykłady plenarne zaproszonych osobistości na tematy aktualnych wyzwań naukowych w zakresie technologii języka naturalnego. Prof. Wolfganga Wahlstera z Uniwersytetu Kraju Saary, wygłosił odczyt pt. „The Next Generation of Multimodal Human-Environment Interfaces to Cyber-Physical Systems”. Wykład Prof. Girish'a NathJha z Jawaharlal Nehru University w New Delhi pt. „Language Technology in India: Empowering millions” zapoznał słuchaczy z wyzwaniami naukowymi

i technologicznymi w zakresie inżynierii języka w Indiach, wreszcie Dafydd Gibbon, emerytowany Profesor Uniwersytetu Bielefeld, nawiązując do myśli przewodniej konferencji LTC, przedstawił referat plenarny pt. „Long-term challenges for Computational Linguistics”.

W opozycji do powszechnej praktyki „doklejania” do konferencji warsztatów specjalistycznych w roli satelitów w stosunku do konferencji centralnej, w ramach LTC warsztaty specjalistyczne są integralną częścią konferencji, otwartą dla wszystkich uczestników, i na ogół podejmują któryś z zasadniczych wątków. Tak też było podczas LTC 2013 w przypadku dwóch workshopów poświęconych „językom ubogim w zasoby lingwistyczne (stosowalne w aplikacjach informatycznych)” oraz inżynierii lingwistycznej na rzecz biznesu. Były to odpowiednio: 3rdLRL Workshop „Less Resourced Languages, new technologies, new challenges and opportunities” oraz 2nd SAIBS Workshop „Social and Algorithmic Issues in Business Support: Knowledge Hidden in Text.”

Łącznie, w ciągu 3 dni zaprezentowane zostały 102 doniesienia naukowe, z tego 14 w ramach wyżej wymienionych workshopów. Ponadto w ramach sesji Demo zaprezentowało swój dorobek 15 projektów. Jak zwykle ważnym wydarzeniem konferencji było przyznanie nagród za najlepsze prace studenckie (przyznano trzy równorzędne nagrody dla Dominiki Rogozińskiej, IPI PAN Warszawa, Juan Luo, Waseda University, Japonia oraz Matea Srebačić, University of Zagreb, Chorwacja). Zakres tematyczny konferencji był, jak zwykle, szeroki. Aby ułatwić uczestnikom „poruszanie się” po bogatym rozkładzie odczytów, prezentacji i wykładów, zgodnie z powszechną praktyką pogrupowaliśmy tematycznie nadesłane prace zgodnie z deklaracjami samych autorów. Lista wyodrębnionych tematów wraz z danymi ilościowymi daje – w dużym przybliżeniu – obraz aktualnych trendów w dziedzinie. Oto grupy tematyczne, które udało się nam zidentyfikować (bez uwzględnienia workshopów): informatyczne zasoby językowe i narzędzia (18), wyszukiwanie (IR) i ekstrakcja (IE) informacji w tekstach (16), przetwarzanie mowy (głosu i tekstu głosowego) (13), przyczynki do parsingu (10), analiza tekstu (8), tłumaczenie maszynowe (8), morfologia obliczeniowa (CM) (4), ontologie i wordnet’y (4), semantyka obliczeniowa (4), wykrywanie opinii (3).

Wydarzeniem socjalnymi drugiego dnia konferencji był lunch wydany przez Prezydenta Miasta Poznania w Urzędzie Miasta połączony z ceremo-

nią ogłoszenia wyników konkursu na najlepszą pracę studencką oraz tradycyjnie wykwinny bankiet konferencyjny dający okazję do wystuchania muzyki w wykonaniu absolwentów Zespołu Szkół Muzycznych im. Fryderyka Chopina w Poznaniu. Wyczerpującą informację o tej i poprzednich konferencjach LTC znaleźć można na www.ltc.amu.edu.pl.

Prof. dr hab. Zygmunt Vetulani

Opracowanie Informatora: Roman Murawski (rmur@amu.edu.pl)

<http://info.wmi.amu.edu.pl>